

Stanovisko vlády

k návrhu poslanců Miroslava Kalouska, Heleny Langšádlové, Jana Farského, Františka Laudáta a dalších na vydání ústavního zákona o rozpočtové odpovědnosti (sněmovní tisk č. 24)

Vláda na své schůzi dne 18. prosince 2013 projednala a posoudila návrh ústavního zákona o rozpočtové odpovědnosti a zaujala k němu toto stanovisko:

1. Vláda si je vědoma potřeby zavedení vyvážených zásad a principů posilujících transparentnost a zdraví veřejných financí do právního řádu České republiky, a to nejen vzhledem k nutnosti urychlené transpozice směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států do našeho právního řádu.
2. Vláda se však nedomnívá, že by zavedení právní úpravy rozpočtové odpovědnosti do našeho právního řádu na základě předloženého poslaneckého návrhu bylo v současné politické situaci optimálním řešením. Je tohoto názoru, že s ohledem na charakter, předmět a komplikovanost navržené právní úpravy, která vedle ústavního zákona zahrnuje i „běžný“ prováděcí zákon a tzv. zákon změnový, který má obsahovat novely řady zákonů, kterých se problematika rozpočtové odpovědnosti dotýká, a s přihlédnutím ke klíčové roli vlády při formulování hospodářské a rozpočtové politiky státu, což dokládá i čl. 42 odst. 1 Ústavy České republiky, podle nějž pouze vláda podává návrh zákona o státním rozpočtu, by měla mít nová vláda, opírající se o Poslaneckou sněmovnu vzešlou z nedávných předčasných voleb, mnohem širší prostor vyjádřit se k myšlence ústavního zakotvení mechanismů zajišťujících rozpočtovou odpovědnost i k jednotlivým věcným aspektům příslušné právní úpravy. Návrh této právní úpravy by tedy měl být připraven novou vládou, a to na základě velmi podrobné odborné diskuse a zcela standardního projednání v celém řádném legislativním procesu.

3. Tomuto názoru nasvědčuje i celková nedopracovanost, vnitřní rozpornost a v některých případech nedostatečná odůvodněnost přeložené právní úpravy, jakož i vhodnost podoby ústavního zákona zvolené předkladateli pro úpravu dané problematiky v našem právním řádu.
4. Vláda v této souvislosti upozorňuje na to, že navrhovaný ústavní zákon se svým obsahem a způsobem zpracování vymyká charakteru ústavního pořádku České republiky. Většina ustanovení návrhu, zejména pak čl. 6 až 12, patří svou povahou i používanou terminologií především do zákona o rozpočtových pravidlech, a nikoliv do ústavního zákona se všemi potenciálními důsledky z toho plynoucími. Navrhovaný ústavní zákon lze ze stávajících součástí ústavního pořádku částečně srovnávat zřejmě jen s ústavním zákonem o bezpečnosti České republiky z roku 1998, i ten je však výrazně obecnější a stručnější, a rozhodující část právní úpravy týkající se postupů orgánů veřejné moci při nouzovém stavu a stavu ohrožení státu ponechává na zákonné úpravě, kterou tvoří zejména zákon o krizovém řízení a zákon o integrovaném záchranném systému. Proto i podoba a obsah pravidel rozpočtové odpovědnosti by měly odpovídat charakteru našeho ústavního pořádku.
5. Vláda dále shledává předloženou právní úpravu nedopracovanou z důvodu absence analýzy jejích dopadů v tom směru, zda v ní věcně a časově nastavená rigorózní pravidla fiskální disciplíny nebudou mít za následek neúměrné podvazování potřebného obnovení hospodářského růstu v naší zemi, jakož i dynamiky investic do veřejného sektoru s nabízejícím se využitím čerpání evropských finančních prostředků.
6. Návrh dále postrádá vyhodnocení dopadů zvolené formy ústavního zákona z toho pohledu, nakolik se tento ústavní zákon může zařadit do rámce, kterým Ústavní soud poměřuje ústavnost, a to vzhledem k tomu, že by ve svém důsledku do procesu kontroly ústavnosti vnesl dosud nezvyklá národohospodářská hlediska.

7. V neposlední řadě vláda upozorňuje na zásadní legislativně technické vady předloženého ústavního zákona spočívající zřejmě v technické chybě, v důsledku které došlo k nesprávnému číslování odstavců jednotlivých článků návrhu ústavního zákona. Návrh zákona se tím stal zmatečným, a to zejména pokud jde o v něm obsažené tzv. vnitřní odkazy.